

Abonnement pour un an

350 Piastres

Edition spéciale. 500 ptrs.

Adresse :

« Idjtihad » Constantinople

Téléph. St. 865

XXIII ème ANNÉE

1 Janvier 1928, No 243

اجتهاد

علمی، ادبی، اقتصادی، صناعی، صحتی مجموعہ

آبونمان : سته لکی [24 نسخه]

تور کیا ایچون 2 بچق، خارج ایچون
3 بچق، اعلا کاغذلیسی 5 لیرادر.

اداره خانه سی :

جفال اوغلنده « اجتهاد شوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمی اوچنچی سته

نومرو ۲۴۳-۱۵ کانون ثانی ۹۲۸

قبریس تورک‌کی نه حالده ؟

قوتی آکلایاماشلردر .

[۱۰۰] نفوسلی آک کوچوک کویلرده بيله مکتبلر موجوددر . فقط بوش مکتبک میومسز آفاجدن نه فرقی وار ؟ حکومت قیزوارلک مکتبلرینه تعیین ایتش اولدینی معلمله سنوی ۹۷۸ یوز تورک لیرانی ویردیکی حالده دینله بیلیر که هیچ بر فائده استعمال ایدیه میور . مکتبلره یوز طلبه کوندرمه سی ایجاب ایدن کویلر بعضاً ۶۵ طلبه کوندرمکده درلر حتی بوظلبه ده زیتون دیوشیرمه ، اوزوم طوبیلامه ، بکله مه کبی بایاخی ایشلر ایچون صیق صیق مدتبدن آلیبور و حقیله استفاده ایدیه مه یور .

مساعده کزله بر مثال ایله مسئله نی توثیقه چالیشایم : [قبریسک بای قضا سنده آک کوزل ومدنی برلردن بریسی (آی نیقولا) دره ، سکنه سی تماماً تورکدر دیگر بعض تورک کویلرینه یاقین وخلق معارفه نسبتاً رغبتکار اولدیغندن اون آلتی سنه اول ابتدائی مذتبلرندن باشقا برده (رشدیه) مکتبی احداث ایدیلشدی . معارف بوظایی ، نمونیتله قارشیلانمش و بودجه دن تخصیصات آیرارق بررشدیه مکتبی آچشدی .

مع الاسف کافی درجه ده طلبه کوندریلدیکنندن دردنجی سنه العالی ضرورتی حاصل اولمش والفا ایدیلشدی . صوک زمانلرده تکرار واقع اولان طلبلرله ، تشکیلات اعاده ایدیلش بولونویور . لکن ینه طلبه نک عددنده برفرق اولمادیغندن الفا ایدیه چکی محققدر . [بعض استنارلره بوتون تورک کویلری عینی وضعیتدهدر .

روم . کویلرنده موجود مکتبلر آری قوانی کبی ایشله یور ، طلبه ، آقین آقین سوه سوه مکتبلرینه دوام ایدیور وبو صورته روم جماعتی تنور ایدیور ، یوکسه لیور . ترقینک نصل حصوله کلدیکنی کوزلری دینده کورهن تورکلر [اکثریت موضوع بحثدر] . آلا ن مع الاسف لایقی وجهله متنبه اولاماشلردر . بوتون مدنی مملکتلرده وبوجهلدن آنا وطنده اولدینی

واقع اولان تکلیف اوزرینه شو یازدیغیم سطرلرله اجتهادک محترم اوقوبوجیلرینه قبریسه کی تورک جماعتک بوکونکی حال و وضعیتنی ایضاح ایتک و طایتمق ایسته یورم :

همزبیلورز که بر جمعیتک وضعیتنی بوتون وضوحیه کوسترن ، او جمعیتک استقبالی حقنده بزه فکرلر ویرن ینه اوجمیتک مؤسسه لیدر . بناء علیه بوراده ، قبریس آطه سنده کی تورک جماعتک وضعیتنی تدقیق ایتک ایچون هرشیدن اول جماعتک آینه سی اولان مؤسسات اجتماعیه سی کوزدن کچیرمک لازمدر .

بن اولاً ک مهم اولان معارفه ودها صوکره اقتصادی وضعیه تماس ایده جکم ؛ (فقط وضعیتلری ایضاح ایدرکن سبیلری موضوع بحث ایتیه جکم :

[۱] قبریس تورکلرینه لوزان معاهده سیله تأمین ایدیلن حق خیاری استعمال ایدنار تخمیناً (۹,۰۰۰) کیشیدر . (۶۰,۰۰۰) نفوسدن عبارت اولان تورک جامعه سنک ۱۰,۹۰۰ کی آنا وطنه التجا ایتد کدنصره کری به (۵۰,۰۰۰) نفوسی قالیور . قبریسه روملرک عددی ایسه (۳۰۰,۰۰۰) در کورولویور که آراده ؛ کی بویوک بر نسبت وارددر . روملرک بو قاهر اکثریتی ایچنده یاشامغه مجبور اولان تورک جماعتی پک بویوک مشکلات ایچنده چیرنمقدهدر . روملر نسبتاً پک آز اولان قول قوتنی آنجق دماغ قوتیه یعنی معارف نوربله تماملامق و اونلره مهما ممکن رقابت ایتک ، تورک اقلیتنه دوشر . چونکه اقلیت دائماً اکثریتک دوننده واونک اداره سندهدر .

انکار ایدیه مه بن چوق آجی بر حقیقتی سوبله مک مجبوریتسدهم : که اوده ، تورکلرک روملر قدر علمه هوسکار اولمادیغنیدر . حالبوکه بوقاریده عرض ایتدیکم کبی تورکلر ایچون آک بویوک امید ورقبت واسطه سی آنجق (عرفان) اوله جقدی . چوق یازیق که قبریسک تورک کوبلوسی علمک اهمیتنی و علمندن دوغاجق ییقیلماز

اهمیتى بر بحران اقتصادى ایچنده یووارلا توب دورویور.
جماعت ، صنایع و بالخاصه تجارت ساحه سنده رقیب
عنصر دن (روملردن) فرسخ فرسخ کړیده در. قبریس
اخراجات وادخالاتك قسم اعظمی روم آلی ، روم ثروتی ،
روم قفای ایله یاپیلمقده در . خلاصه روملر هر یرده
داین تورکر مدیون وضعیتده در. بر جوق تورک کویلیرى ،
جوار روم کویلیرى طرفندن بو صورتله بلع ایدیلکده
و ثروت تورک آلدن روم آله آققده در .

آطه نك الك مهم اخراجاتندن اولان اوزوم ، خروب ،
بدم محصولاتی تماماً بویوک روم تجارتلى آلدنه طوبلانیور .
پیا سیه یی اونلر تعیین ایدیور . یابدقلى اتحدلر
ویک درلو آنتریقهرله محصولی را کنده جی بعض تورک
تاجرلردن آلیور و فیاتلره ایسته دکلى کبی حاکم
اولویورلر .

قبریسک بکی والیسی و حکومتی شایان ممنونیتدر ، که
خلقک احتیاجلریله فضله مشغول اولویور و بواحتیاجلرک
تهوین و نظمینی اوغورنده جالیشیور . (ادانه تعاونیه)
اسمی و بریلن بعض شرکتلر و (قوتوبه راتیفلر) تشکیل
ایدیلور .

بویوک سرمایلی برده زراعت بانکسی تأسیسی
دوشونولویور . هر حالده بانک نك اهون بر فائضه یاباجنی
اقراضات سایه سنده بورجلو کویلونك وضعیتنی بر آز کسب
صلاح ایده جک ،

اقتصادی وضعیتیه بو صورتله تثبیت ایستد کدنصرکه
بر آزده جماعتی اداره ایدن قواعد حقوقیه و تعاملاته
تماس ایتمک ایسترم :

قبریسده الآن هیچ دیکشمه یی اساسلره استناد
ایدن احکام فقه حکمران . تعدد زوجات ، آغیرلق ،
طلاق کبی بو کونکی جمعیتلری کیره ن و احتیاجات حاضره
ایلر هیچ ر وجهله قابل تألیف اولمایان مضر و مغاسر
عادتتراجایددر .

یکی حکومت تعدد زوجاتی یاقنده اصدار ایدیلر جک
اولان و هنوز لایحه حالده بولومان قانون جزا ایلر جزا
تهیدی آله آلمش و بو صورتله تورک جماعتک تهلکلی

کبی قبریسده ده تحصیل ابتدائیک مجبوریتی اساسی قبول
ایدیللی که قانون قوتی مطلوب اولان منفعتی تأمین ایستون
برای اول قوانین مجلسی مذاکره لرندن برنده تحصیل
ابتدائیک مجبوریتی آسک قبولی مبعوثلردن بری طرفندن
یابیلان تکلیف ممنونیتله قارشیلانمش . بک یاقنده بواک مهم
احتیاجک بر قانونله تطمین ایدیلر جکنی تخمین ایدیورم .
اوزمان تورک کویلو سی ده قانونك مؤیده سی آلدنه جوجوغنی
مکتبه کوندرمکه مجبور اولاجق و جوجوقلرده کوچوکلک
دوره لرینی بر قاق قوزو و یا قویون آرقه سنده دکل علم ،
نور آرقه سنده کچیرمش بولونه جقلردر . معارف مسئله سنده
قبریسک یکانه لیسه سی اولان لفقوشه لیسه سنی موضوع بحث
ایتمدن کچه مه یه جکیم . لیسه لر ، اساس اعتباریله بوسک
مکتبلره ، دارالفنون ، طلبه یشیدرر قبریس لیسه سی
باشقه درلو برما کنده در . اورادن هر سه اصغری ۳۰،۲۰
طلبه ماذون اولویور ماذونلردن بری واک فضله ایکیسی
دارالفنون کلیورسه یکریمی سکزی معلمک صاریلیور .
بو کون معلم قادرولری ده دولش بولونیدندن ماذونلر
آچقده قالمق مجبوریتی قارشیننده درلر . بو وضعیت اوکنده
قبریس مطبوعاتی لیسه نك بر صنایع و تجارت ، هیچ
اولازنه معلم مکتبی شکلنه افراغنی ایسته یور . صلاحیتدار
آدملرده بو خصوصده بر جوق مطالعه لر در میان ایدیورلر .
بو ، دوغروسی ، بک بولنده بر تثبیت اولسه کر کدر .
صنایع مکتبی حالنه کتیریلر جکنه بک احتمال ویره مه یورم .
چونکه شمدیکندن جوق فضله مصرفی مؤدی اوله جق
وبوکا بودجه تحمل ایده مه یه جکدر .

معلم مکتبی اولور و یا بر (قولله ژ) حالنه افراغ
ایدیلیرسه شه سز که مسلکدن یشیمش معلملردن جوق
دها فضله استفاده تأمین ایدیلر بیله جک و فائده سز مصرفلرده
قازانیلمش اولاجقدر .

[۲] اقتصادی وضعیت کلنجو بو دها و خیمدر . بر
مملکتده کی اجتماعی مؤسسه لر او مملکتک اقتصاد یانه کوره
استحاله لر کچیرر . بیلیرکه مؤسسانک یا شا یا یامه سی ایچون
اک بویوک واسطه باره در . باره سز جمعیتلر هر درلو وسائط
مدینه دن محرومدرلر . ایسته قبریس تورک جماعتیه ده

وخلق ارشاده چالشمقده در . مطبوعات ذره قدر وظیفه .
لرنده قصور کوسترمه مشلدر . فقط بوکارغما کوکله شمش
قناعتلر، کهنه تلقیلرله باشه چیئاما یورلر . اونکچون بوتون
أمللر، امیدلر نظرلرنام معناسیله آوروپائی بر دولت اولان
آنا وطنی (توریکیه جمهوریتی) آدیم آدیم تعقیب ایدن
یکی نسله، قبریسک عزملی ومنور تورك کنجلکهنه متوجهدر .

دارالفنون حقوق فاکولته سندن

خواهم زاده سلیمان شرکت

بر یاره سنی نداوی ایتمک ایسته مشدر . یاقینده قانون حالنده
اصدار ایدیه جکهنه آمینم . اقتصادیاتی علاقه دار ایدن اُک
قناومضر تعامللردن بری ده دو کون اسرافاتیدر . قبریسده،
تورك دو کونلرنده اوقدر مصر فلر یاپیلور که تأسس
ایتمکده اولان عااله یوواسی تا دو کونک باشلانغیجنده
پوک آلنده قاتیور وطیعتیله سعادت و قاده بر طرف
اولور . ذاتاً فنا بر منظره عرض ایدن اقتصادی وضعیتی
هر کون بالظه لایان بو قرون وسطائی تعامللرک وخیم
تأثیراتی حقنده قبریس مطبوعاتی هر زمان یازیلریازمقده

سیاحت انطباعلری

۵

آطنه نك (مصر) له مقایسه سی

بر فدانلق [*] کوبره سز طوبراقدن 8 اردب بغدادی
آلینور . (سیحان) و (جیحان) نهرلندن آچیلایق
قانالر ایله اسقا اولوندینی تقدیرده ای سورولش فقط
هیچ کوبره نه مش طوبراقدن بر « کولک » تخمدن 60
کولک محصول آله بیلیر که برفدانلق اراضی دن 15 اردب
آلمش دیمکدر .

۴ - (سیحان) و (جیحان) نهرلرینک صولری
مواد منته جهتیله (نیل) نهری صویندن داها زیاده
زنکیندر . سیلری شونلدر : (سیحان) و (جیحان)
نهرلرینک صولری « طوروس » و « آتی طوروس »
طاغلرینک قارلری و یاغموزلری ایله بسندکلرندن، بوصولر
اورمانلرک تراب نباتیسی وعضوی ماده لری حاوی بولنور .
بوندن باشقا بو طاغلر تشکلات بکاتیه دن اولدقرندن
وقایلر بک چوق حامض فوسفوری بولوندقرندن بونلردن
دو کولرک ابرماقرله اینن صولر بک چوق مقدارده

[*] بر « فدان Foddan » ۲۴۰۰ متره مری بر ساحه
کوسترن بر اولچودر .

(مصر) طوبراخی ایچندن کچن (نیل) نهری
سایه سنده دنیانک ، زراعتجه اک مشهور وزنکین خطه
لرندن بریدر . ایش بویه اولدینی حالده (آطنه) اراضیسک
کوستره جکمز مزیتلری (مصر) اراضیسه نه قدار
قائق اولدینی اثبات ایده جکدر :

۱ - چوراق یعنی طوزلو طوبراق ، (آطنه) ده هان
هان هیچ بولونمادیقندن (مصر) ده اولدینی کبی برچوق
مصارف اختیاریه « غسل تراب » و « تسویه » عملیه لرینه
احتیاج یوقدر .

۲ - اراضی زرعیه (مصر) طوبراغنده اولدیقندن
یک فضله اولارق تراب نباتی بی [Hunnis] ی وبناء علیه
آز ثروتی حاویدر .

۳ - آطنه طوبراغنک طبیعی قوه نباتیه سی مصر
طوبراغنده اولدیقندن چوق فضله در . چونکه کوبره
استعمالی ، اسقای فی کبی اصول صناعیه اولمادیفی حالده
تقریباً (مصر) طوبراغنک حاصلاتنه مساوی حاصلات
آلینه بیلور . بوکونکی واسطه زراعیه ایله (آطنه) ده